

Minnesanteckningar

Onsdag 2021-05-12

Klockan 09:00-12:00

Via länk

Kallade:

Bygderådet Umeå: Alf Söderlund, Birgitta Jonsson, Jannice Persson, Gun-Britt Sandström

Västerbottens idrottsförbund: Niclas Bromark, Mikael Eriksson

Enskild förening på Umeå landsbygd: Maria Bergstén Stöckebygdens Utveckling, Joar Sandström Holmöns utvecklingsforum

Företagarna Umeå: ~~Anna Åberg, Torbjörn Wennebro~~

LRF Umeå: Roger Sandström, Inger Edlund

Enskilt företag på Umeå landsbygd: Jorik Otterbjörk Holmöns Lanthandel, Kristina Johansson Häljegård

Umeå universitet: Charlotta Hedberg

SLU: ~~Gun Lidestav~~

Umeå kommun: Mikael Berglund, Mattias Larsson, Bore Sköld, Elmer Eriksson

Jennie Bergvall Kalén handläggare LBR, Elin Lindqvist sekreterare LBR

Inbjudna gäster:

Dan Vähä, projektledare Umeå 400 år

Stina Haglund, konsult Leader Höga kusten

<i>Förutsättningar</i>	<i>Ex. infrastruktur, kommunikationer, byggande och service</i>
<i>Hållbar utveckling</i>	<i>Ex. attraktivitet, kultur, föreningsliv, jämställdhet, mångfald, ungdom</i>
<i>Lokalt näringsliv</i>	<i>Ex. företagande, besöksnäring, skogs- och lantbruk</i>
Ärende	Omfattning

<p>Agenda:</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Välkommen samt val av justerare - Välkommen Jannice: ny ersättare i LBR för Bygderådet (kort presentation av alla ledamöter i LBR) - Covid-19 - Presentation av Idrottens landsbygdsprogram, Micke Eriksson RF-SISU. 20 min + frågor - Rally SM 2022-Mikael - fika - Bärplockning som sommarjobb 2022-Charlotta - VA-lösningar och den ensidiga vinklingen om storskaliga lösningar-Mikael - Umeå 400 år, Dan Vähä 20 min + frågor - <u>Stående punkter från Landsbygdsutvecklaren:</u> <ul style="list-style-type: none"> o Arbetsgruppen för mer Lokalproducerat i kommunens verksamheter – dialogträff med producenter 27/5 o Leader grundpresentation och bakgrund, varför det är så viktigt. Hur involveras LBR i detta? <i>Presentation av SWOT-dialog den 26/5</i> o Övrigt - Kort återkoppling gällande lån för föreningar-Mikael - Utvärdering LBR: gemensam diskussion-Jennie och Mikael - Övrigt
<p>Välkommen</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Val av justerare: Elmer Eriksson väljs till justerare för dagens möte. - Välkommen Jannice: ny ersättare i LBR för Bygderådet
<p>Covid 19</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Från RF-SISU: för att spela fotboll ska man hålla sig inom kommunen och det går bra i Umeå och större kommuner men svårt för inlandet att kunna spela matcher pga. utbudet. Födda 2002 och yngre får spela matcher men kan, inom många olika idrotter med olika förutsättningar, ge utmaningar. - I Västerbotten är att det är hög smittspridning och stor förekomst på skolorna, viktigt att vi alla håller ut. - Vaccinering kommit i gång ordentligt och verkar hålla tidschemat riktigt bra.
<p>Presentation av Idrottens landsbygdsprogram</p>	<p>Landsbygdsprogrammet lanserades i maj och att ingå i LBR har varit bra för få lärdom av andra verksamheter och hur det fungerar där.</p>

Presentation av Micke Eriksson från RF-SISU

Bakgrund: Sverige växer och i Umeå finns utmaning med förtätning, på håll syns det att klyftan mellan stad och landsbygd växer och det ekonomiska läget i kommuner med mycket landsbygd är tufft.

RF-SISU har bra dialog med kommunen och idrotten är central och viktigt men sällan syns det i politiska program, trots det är Umeås politiker duktiga på att värna om föreningslivet men det är viktigt att det inte tas för givet.

Landsbygdsprogrammet är uppbyggt på 8 området med nuläge, vägar framåt och åtgärder för vad idrottsrörelser, kommuner, regioner och stat kan jobba med och där grundtanken är att dörrar ska öppnas för samtal med ett smörgåsbord av möjligheter. Förslag på åtgärder/inriktningar:

1. **Attraktiva livsmiljöer och åtgärder:** nyckel till sociala sammanhållningen, nätverket o ledningskraft för många. Ex. Rödå passar in i detta område.
2. **Plats för idrott:** ex. Mötesplats Stöcke, olika satsningar där idrottsplatsen är noden efter skolan, på lov och helger. Ambition är att bygga en mångfald av idrottsytor en utmaning på landsbygden.
3. **Hälsa och välmående:** är de grundläggande hållbarhetsmålen, hälsan på landsbygden är sämre än i staden. Ex. Tavelsjö skridskobanan har stor betydelse för omlandet. Största utmaningen är personer med funktionsnedsättning, där endast 4% idrottar i jämförelse med 50% resten av befolkningen.
4. **Integration och etablering:** kommuner och idrotter/föreningar lyckats bra med samverkan för att hjälpa de nyanlända att etablera sig i samhällen. Idrottsrörelsen är en viktig punkt, av de som inte idrottar uppger hälften att de skulle vilja - hur stärker vi upp och inkluderar alla?
5. **Evenemang:** är nerven inom idrottsrörelsen, arrangemang, marknader, aktiviteter som stärker och skapar stolthet för orten.
6. **Folkbildning och utbildning:** där kärnan är dialogen i det mänskliga mötet, viktigt att fortsätta stärka individen och föreningen som är central. Dialog med föreningsföreträdare och beslutsfattare så det finns en ekonomisk långsiktighet inom området är viktig.
7. **Sysselsättning:** fortsätta stödja föreningens roll som arbetsgivare för personer som står utanför eller har svag ställning på arbetsmarknaden.

8. **Levande landsbygd:** Många elitidrottare är ursprungligen från mindre orter i landsbygder, detta skapar stolthet och stärker hembygden och uppväxten. Ideella ledare är en jätteviktig del, viktigt att jobba för att stärka detta.

6 av 10 föräldrar engagerar sig på ett eller annat sätt i idrott, av de som inte gjorde det kunde 42% tänka sig vara med om de får frågan. Engagemanget har nog aldrig varit större men man vill engagera sig på andra sätt - ny engagemangsstudie på g. Det handlar om mer än pengar, hitta andra sätt att röra sig på och skapa mångfald av idrotter, viktigt att jobba på alla plan.

Medskick:

- Viktigt att idrottsrörelsen är med i Leader-samarbetet.
- Att inte bara fokusera på nyanlända utan även komma ihåg de som bott i Sverige en längre tid, fundera hur man kommer över tröskeln att få med fler utlandsfödda svenskar inom föreningsverksamhet och idrott.
- Informera att alla kan nyttja de kommunala anläggningarna i stan trots att man bor på landsbygd.
- I Umeå kommun finns en bra organisation för att samarbeta, förstärka inom idrottsföreningar, byaföreningar och andra organisationer, för att hjälpas åt och underlätta/hjälpa varandra med det man behöver.
- Djurintresset har ökat och hundar är en viktig katalysator för rörelse, hur kan vi göra för att underlätta för hundägare att mötas? Hundägare rör sig mer och mår bättre, är detta något att spinna vidare på?
- Lättare att kraftsamla i föreningar i byar, om man hittar något gemensamt, ser ett bredare perspektiv då levande landsbygd är en viktig förutsättning och det finns många ensamma som har föreningslivet som familj, en viktig gemenskap.
- Idrottsföreningarna är starka och Umeå kommun har en viktig roll att stötta så att idrottsföreningar kan vara starka även på landsbygden. Umeå kommun är bra på det men kan bli ännu bättre på att jobba med dessa frågor.
- Bra med en kommun som satsar på detta, det vi står inför är det allmänna föreningstrycket, att grundintresset att engagera sig är en utmaning och dalande. Utbudet är under förändring och vi måste var vaksamma och se på konsekvenser efter pandemin. **En fråga för LBR att bevaka till hösten: hur mår föreningslivet i Umeå kommuns byar?**

	<p>- Samhällsbarometern rankar Sveriges 12 största städer, där UK toppar andelen som skulle rekommendera att flytta till Umeå. 91% vilket är väldigt bra!</p>
Rally VM 2022	<p>Rally VM sker i Umeå februari 2022. Det är ett 3-årigt avtal och det är bråttom att försöka få till det första året. RF SISU är inblandade kopplat till föreningslivet och Niclas är med i gruppen tillsammans med Peter Juneblad (näringslivschef Umeå kommun).</p> <p>För landsbygden är detta ett arrangemang som skapar möjligheter för föreningslivet såväl som företagen - många föreningar kommer att blandas in genom försäljning, funktionärer mm. Detta kommer att sammanhållas av RF-SISU. Besöksnäringen får möjligheter att hyra ut bostäder/sängar till alla inresande.</p> <p>RALLY Sweden flyttar sitt kansli till Umeå nu och börjar planera, många tiotusentals personer kommer inresande och det är ett tryck under flera veckor förutom de aktuella rallydagarna. Hur kommer landsbygden med? Mejla frågor till Jennie så kontaktar hon Peter Juneblad för LBR.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Viktigt att komma håg att snabbt återställa vägarna efter tävlingen så de går att köra på igen.
Fikapaus	10 min där vi fikar i mindre grupper i TEAMS
Bärplockning som sommarjobb 2022- Charlotta	<p>Universitetet och SLU forskar på att göra bärplockning mer hållbart tillsammans med projektledare Roger Uddstål på RISE. Ett led i detta är att få till hållbara arbetsformer inom bärplockning, och här finns en idé om att erbjuda bärplockning som sommarjobb till ungdomar. Förutom bärplockning och metoder för detta kan de få möjlighet att lära sig om livsmedelsproduktion och förädling. Finns även möjlighet att integrera nyanlända ungdomar för att tillvarata guldets i skogen. Viktigt med bra handledare för detta.</p> <p>Möjlighet skulle även kunna ges för ett samarbete med idrottsföreningar som då får in pengar till föreningen. Att hitta hållbara arbetsmetoder viktigt: ej hållbart att vara beroende av att flyga in plockare, viktigt att börja bygga upp den inhemska plockningen.</p>

	<p>Ett försök med bärplockning som sommarjobb kommer att göras under senare perioden nästa sommar.</p>
<p>VA-lösningar/strategi och den ensidiga vinklingen om storskaliga lösningar</p>	<p>Regelverket håller på att förändras.</p> <p>Övergödning sker i vattendrag och det man kan påverka är de enskilda avloppen. Fler bor mer och under längre perioder i stugorna.</p> <p>Det är en bred politisk majoritet att ge Regeringen i uppdrag att se över att man som fastighetsägare aldrig ska bli tvingad att gå in i kommunalt VA-område om man kan visa att det egna avloppet fungerar som det ska.</p> <p>Policyn kommer upp innan nyår och kommer att peka ut de områden där enskilda avlopp ska vara i bra bruk och att man ska ha koll på sina anläggningar, liknande sotaren som kontrollerar skorstenen och kan påvisa att den är ok. Täfteå, Osnäs, Norrmjöle/Sörmjöle planeras nu och inom några år erbjuder man föreningar att ansluta till kommunalt VA.</p> <p>Till ett möte i höst tas status för kommunens sjöar och åtgärder upp.</p>
<p>Umeå 400 år- Dan Vähä gör en kort presentation av projektet och LBRs roll i planeringen</p>	<p>Bakgrund: Umeå blev stad 22 juni 1622 och då bodde 335 personer i staden Umeå. Med stadsrättigheter kunde kungen beskatta staden.</p> <p>Umeå 400 år består av en liten projektgrupp med kommunikatör, kulturchef och Dan som projektledare. Styrgrupp är fullmäktiges presidium. I referensgruppen finns Norrlandsoperan, Västerbottensmuseum, Universitetet, Svenska kyrkan samt interna grupper inom kommunen med. Referensgrupp viktigt för att se vad andra gör under året så evenemang inte kolliderar.</p> <p>Vill ta tillvara erfarenheter från Kulturhuvudstaden och göra detta tillsammans med hela Umeå kommun. På så vis skapa ett samverkansprojekt mellan näringsliv, föreningar, byar med mera, för ett framgångsrikt jubileumsår.</p> <p>Aktiviteter planeras under hela året januari – december 2022. Allt börjar med ett nyårsfirande som förhoppningsvis blir starten på året. Planering av årshjul och kalendarium med aktiviteter pågår och de tittar nu på innehåll och programläggning:</p>

	<ul style="list-style-type: none"> - Bygglov sökt för modul på Rådhusorget mellan 1 okt 2021 och 1 år framåt. Modulen kan fungera som mötesplats för de som vill visa upp sig under året, ex. byar får gärna visa upp sig på denna mötesplats! - Norrlandsoperan gör en husvagnsturné och åker ut i kommunens större byar och samhällen för att visa upp aktiviteter/uppträdande. - Älvslandskapet- många byar med fiske och flottning. - Coriosum UMU, ny teknik. - Hållbara Umeå viktigt, cirkulära/delningsekonomi. - Kontakt med ungdomar om hur de ser civilsamhället, demokrati mm. Vi måste få med barn och unga. - En framtidshälsning är på idéstadiet, tillsammans med barn och ungdomar. - Stadsfest tillsammans med Visit Umeå i juli. - Landmärkesfråga, vid 300 år fick Umeå Gammlia, vad finns det för möjligheter nu? - ”byarnas dag” <p>Det finns pengar att söka via föreningsstöd/LLU mfl. för att vara med och förstärka firandet. Hela kommunen ska vara med!</p> <ul style="list-style-type: none"> - webbsida i gång: www.umea400.se <p><u>Medskick från rådet:</u></p> <p>Viktigt att presentera Umeå landsbygd ex. Sävarådalen, Rödåbygden och inte bara de större samhällena.</p> <p>Lantbruket/jordbruket borde visas upp, ex. Röbbäcks-slätten. Rekommenderar att ta kontakt med Arne Lindström (LRF) som kan lyfta fram lantbruket som en viktig del i Umeå kommuns utveckling. Artikelserie för att visa på lantbruket och den lokala livsmedelsförsörjningen?</p> <p>Byarna/föreningar måste hitta ett sätt att synas under detta år.</p>
<p>Stående punkter från Landsbygdsutvecklaren</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Arbetsgruppen för mer Lokalproducerat i kommunens verksamheter – dialogträff med producenter 27/5 <p>Dialogträff den 27 maj där Umeå kommun bjuder in producenter inom Umeåregionen för att berätta om de lokala miljömålen om att öka andelen lokalproducerat och ekologiskt. Syftet med träffen är att påbörja en dialog med producenter och hur de ser på detta och hur vi ska nå målet tillsammans. Detta är förhoppnings en början på ett företagsnätverk.</p>

Jennie har skickat ut inbjudan till rådet via mejl, sprid gärna detta i era kanaler och till de som ni tror skulle vara intresserade.

Projektet MatSam har också mycket aktiviteter och gör ett viktigt arbete för att stötta den lokala livsmedelsproduktionen. Det går att följa projektet på ex. facebook (Projekt MatSam).

- **Leader grundpresentation och bakgrund**

Presentation av SWOT-dialog den 26/5

Bakgrund: Leader är en metod för landsbygdsutveckling för offentliga, ideella och privata aktörer att samverka i partnerskap för att tillvarata utvecklingsmöjligheter som finns på landsbygden. Leader utgår från att de som verkar på platsen har bäst förutsättningar att jobba med lokal utveckling, att engagera sig i utveckling för sin plats, söka pengar för att genomföra projekt som bidrar till lokal utveckling. Målet är att skapa attraktiva lokalsamhällen, konkurrenskraftiga verksamheter och skapa fler jobb.

För att bilda ett leaderområde så ska en lokal utvecklingsstrategi skrivas fram som tar fasta på vilka frågor som är viktiga för det specifika området: vilka behov och utvecklingsmöjligheter som finns just där. Strategin skickas sedan till Jordbruksverket och blir en ansökan om att få bilda ett leaderområde.

I Umeåregionen är det endast Umeå stad och Örnsköldsvik som inte omfattas av Leaders definition av landsbygd, och därmed inte kan ingå i ett leaderområde. Men föreningar, företag och organisationer i ex. Sävar, Holmsund, Obbola och Hörnefors kommer kunna ansöka om pengar.

- Finansieringen kommer från kommunerna/offentliga aktörer (33%) och EU/staten står för de resterande. Detta ger kommunerna en uppväxling på minst 67%.
- Leader Höga kusten (där Örnsköldsvik ingår) har jobbat med många framgångsrika projekt, ex. är där kommunerna Härnösand, Kramfors och Sollefteå kunnat mobilisera 122 miljoner kr för bredbandsutbyggnad. Det finns alltså en stor potential och fokus på vad näringslivet innebär för landsbygden. Landsbyggare är ett annat projekt från Leader Höga kusten, som är ett koncept som handlar om att lyfta fram det positiva och attraktiva med att bo och verka i landsbygd som företagare. Många fler kommuner har anslutit sig till konceptet, tips om att

googla på Landsbyggare eller besöka
www.leaderhogakusten.se

Varför Leader? Det är en styrka att utgå från lokal kunskap och i och med att man jobbar tillsammans blir det ett gemensamt ägande för att jobba långsiktigt där allt från föreningsliv, service och platsutveckling ingår.

Nuläge: den lokala utvecklingsstrategin jobbas fram tillsammans med föreningen Urnära som ansvarar för att driva processen i samarbete med kommunernas arbetsgrupp. Den kommunala arbetsgruppen har i uppdrag att genomföra SWOT-analyser som underlag till strategin. Det handlar om att identifiera vilka strategiska styrkor/svagheter/behov som finns i vårt område. För att få input till detta ordnas workshopar under maj-månad: den 10, 19 och 26 maj. Inbjudan har gått ut brett till såväl offentlig, privat som ideell sektor.

Tidsplan: Strategiarbetet pågår i sommar och ska vara klart senast 15 oktober.

SWOT-analysen och dess workshopar

Stina Haglund presenterar sig, hon är projektledare för SWOT-analysen och har lång erfarenhet av Leader.

26 maj är "huvud-datumet" för workshoparna, men två extra datum finns också för att fler ska kunna delta. Än så länge är ca 86 personer anmälda till träffen den 26 maj. Över 100 personer totalt för alla tre träffar.

Informationen som kommer fram på träffarna läggs samman och bakas ihop till en analys som sedan utgör grunden för den kommande lokala utvecklingsstrategin. Strategin är vad som i sin tur bestämmer hur framtida leader-medel kommer fördelas ut i området: för vilka insatser/områden som det kommer vara möjligt att söka stöd för.

Läs mer och anmäl dig till workshoparna här:

www.umea.se/landsbygdsworkshop

Uppmaning om att sprida inbjudan, framför allt till yngre personer och företagare då dessa är underrepresenterade bland anmälda deltagare än så länge.

<p>Kort återkoppling gällande lån för föreningar</p>	<p>Kommunen ska ha en träff i början på juni med bankerna, som en del av de dialoger kommunen kontinuerligt för med dessa. Problematiken kring lån till såväl föreningar, företagare och privatpersoner på landsbygd är något som ingår i dessa dialoger. Jennie kommer sammanställa och skicka de frågor som rådet tidigare diskuterat till Malin Lagervall, chef för Övergripande planering, som deltar på mötet med bankerna. Vid fler frågor, mejla Jennie.</p>
<p>Utvärdering LBR: gemensam diskussion- Jennie och Mikael</p>	<p>Jennie, Mikael, Mattias och Elin har gått igenom de synpunkter som inkommit:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Finns behov att minska antalet punkter på dagordningen så att vi får utrymme för fördjupade diskussioner. 2. Behov att tydliggöra rådets syfte och funktion. Vad kan rådet göra och inte göra. 3. Behov att jobba proaktivt och inlyssnande mot kommunens verksamheter. Vi vill att rådet ska komma in i ett tidigt skede för att kunna förstärka och hjälpa verksamheterna 4. Vid nya rådsledamöter behövs en strukturerad introduktion: presentation av rådet, vad vi gör och reglemente. 5. Administrationen fungerar bra. 6. Beredningsgruppsmöten bra där vi planerar och prioriterar för kommande rådsmöten. 7. Digitala möten – hur vill vi mötas när pandemin är över? Ska vi fortsätta ses digitalt till viss del? <p>Förslag utifrån detta är att under hösten skicka ut en digital enkät som besvaras anonymt. Utifrån resultatet tar vi hjälp av en processledare för att se om vi jobbar på rätt sätt. Kommer alla till tals? Långsiktighet? Hållbart arbete och se till så att vi använder mötestiden effektivt. Detta kan sedan utgöra en grund till en kommande verksamhetsplan. Rådet tycker det är ett bra förslag.</p> <p>Mejla Jennie om ni vill lyfta fram något kopplat till detta!</p> <p>Elin bokar in planering av enkät? och datum för genomgång?</p> <p>Boka in Mikael Brändström till mötet i dec för genomgång? Skriv in punkt till mötet!</p>

Övrigt	<p>-Rådets tackar för medarbetarnas utmärkta initiativ att förse ledamöterna med en fikapåse.</p> <p>- Vi önskar alla en glad sommar och påminner om leader-workshopen den 26/5 samt producentträffen den 27/5.</p>
Nästa möte	8 september klockan 9–12, TEAMS-möte om inget annat anges.

Noterat av:

Elin Lindqvist, sekreterare landsbygdsutvecklingsrådet genom Mikael Berglund ordförande och Jennie Bergvall Kalén Handläggare

Webbsida: www.umea.se/lbr